

Column Hans Stegeman: Grote woorden, kleine thema's

Orde op zaken. Grote schoonmaak. Klaar voor de toekomst. Vooruitzien. Allemaal mooie en vooral ook grote woorden, deze verkiezingslogans van respectievelijk de VVD, SP, Groenlinks en de ChristenUnie. Ze doen vermoeden dat de verkiezingsdebatten gaan over de grote thema's en dat er mooie vergezichten worden geschetst over hoe Nederland er in de toekomst uit moet zien.

Maar niets daarvan. Het gaat weliswaar over de toekomst, maar dan eigenlijk alleen over de toekomst van de overheidsfinanciën. Als econoom heb ik er helemaal geen moeite mee dat alle partijleiders moeite doen om zich alle details van de CPB-doorrekeningen eigen te maken. Het is toch nuttig dat iedereen een beetje economisch geschoold is. Maar helaas blijft ook deze discussie steken in elkaar juist bestrijden op zaken die het CPB niet heeft doorgerekend (koopkrachtplaatjes). En elkaar vliegen afvangen op verschillen die, ook in de CPB-berekeningen, niet het belangrijkste zijn. Een paar voorbeelden.

De PVV klopt zich op de borst dat het als enige maar liefst 10.000 banen in de zorg creëert. Op zichzelf juist. Maar de partij vertelt er niet bij dat de autonome groei van de werkgelegenheid in de zorg, door de snelle stijging van de vraag, al met 150.000 stijgt. Doordat de PVV daar niets aan doet, creëert ze wat extra banen, maar nog geen 7% van de groei die er al is.

Alle partijen die goed scoren op het creëren van werkgelegenheid in 2040 willen dat graag laten horen. Zo presenteert de VVD zich als banenkampioen, omdat het in 2040 400.000 extra banen zou hebben gecreëerd. Daarbij vergeet zij echter te vertellen dat het verschil met bijvoorbeeld de PVV (nauwelijks banengroei) jaarlijks in de komende dertig jaar slechts 13.000 banen is. Ter vergelijking: in 2008 kwamen er in één jaar 150.000 banen bij, in 2009 verdwenen er weer 130.000. De werkelijkheid is dus veel grilliger dan de CPB-berekeningen laten zien. Ook vergeet de VVD te vertellen dat er wel meer banen zijn, maar dat dat niet betekent dat de werkloosheid lager is. Meer mensen bieden zich aan op de arbeidsmarkt, vooral door de versobering van de sociale zekerheid.

Een laatste voorbeeld. De koopkrachtplaatjes. Vanwege tijdgebrek heeft het CPB geen macro-economische doorwerking en gedetailleerde koopkrachtplaatjes doorgerekend. Discussies over hoeveel de burger er nu precies op voor- of op achteruit gaat, zijn dus niet te voeren. Ten eerste omdat, door economische effecten, bijvoorbeeld de lonen en inflatie zich bij verschillende verkiezingsprogramma's anders ontwikkelen. Maar ook omdat er een veelheid aan 'gevallen' te bedenken is (bij elke partij) waarbij de koopkracht weer net anders uitvalt. Wél kan de koopkrachtdiscussie in algemene termen worden gevoerd.

Dus moet dat anders? Ja. Om maar in slogantermen te blijven (deze is van D66). Prima is het als het over economie gaat. Maar dan wel graag over de hoofdlijnen. Wat is het masterplan? Wat doen partijen en welke keuzen maken ze om Nederland te vormen naar hun ideeën? Hoe verbeteren ze de economische structuur en onze concurrentiekracht. En natuurlijk willen we uiteindelijk ook weten hoe een en ander uitpakt voor Henk en Ingrid. Maar dat is wat mij betreft pas relevant als een nieuw kabinet concrete plannen heeft.